

Nem a kivándorlás miatt fogyunk - előregedő, a végeken kiüresedő ország

2023. június - Aranyi-Aszalós Vivien, Szepesi Balázs

A 10-es években folytatódott a korábbi évtized népességfogyása, az elmúlt 20 évben összességében 594 ezerrel lettünk kevesebben. Megnéztük, mi rajzolódik ki a 2022-es népszámlálás előzetes adataiból.

Hosszú távon stabil és markáns trendeket mutatnak A friss népszámlálás [előzetes adatai](#). A lakosság nem a kivándorlás, hanem az előregedés miatt csökken. A főváros környéke és az Észak-Dunántúl a demográfiai trendek relatív nyertese. A végek a vesztesek - van olyan megye, ahol ötödével csökkent a lakosok száma. Böngésszük együtt a számokat!

Két hasonló évtized

Az [előzetes adatok](#) szerint az utóbbi évtizedben felgyorsult a népességfogyás 1980-as években elindult, [a korábbi cikkünkben elemzett trendje](#). 2001 és 11 között bő negyedmillióval, a tízes években 330 ezerrel lettünk kevesebben.

Tömeg a Rákospalota-Újpest állomáson. Fotó: Kadocsa Gyula. Forrás: iho.hu

A vesztes vármegyék Dél- és Észak-Kelet Magyarországon vannak. Békés vármegyében körülbelül 83 ezer fővel (a megye lakosságának ötödével), Tolna vármegyében 43 ezer fővel, BAZ vármegyében pedig 125 ezer fővel lettünk kevesebben az elmúlt húsz évben.

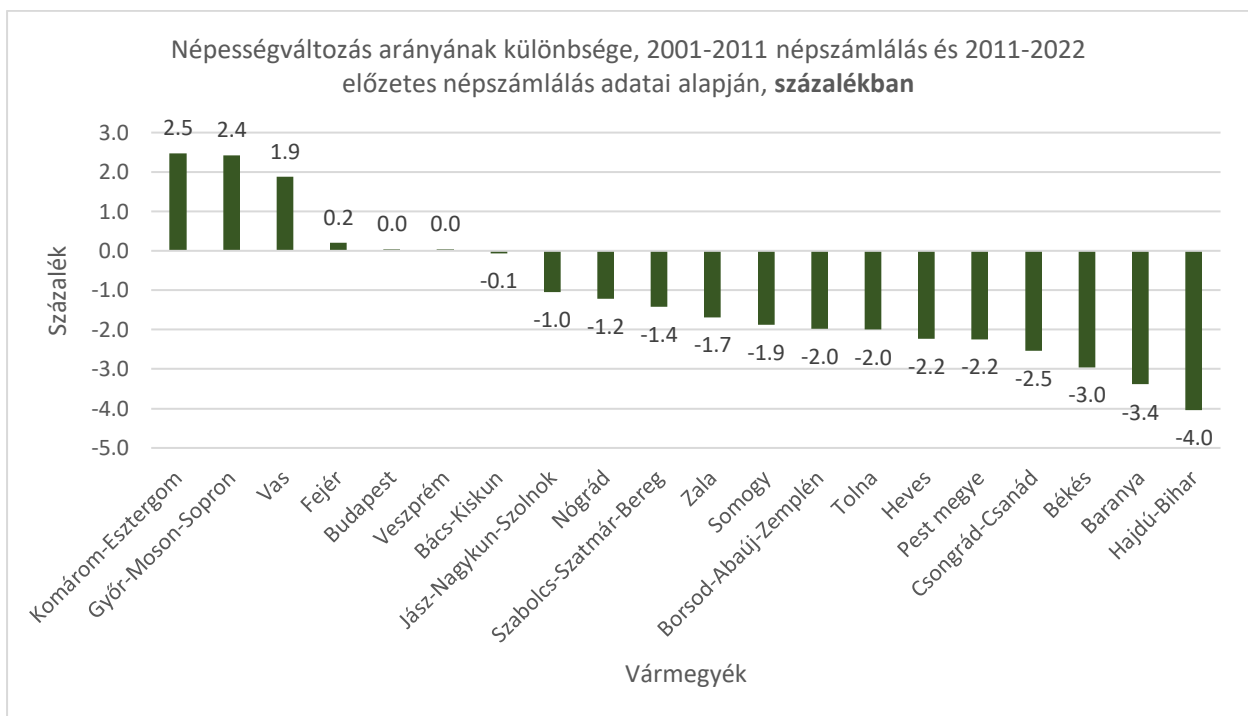
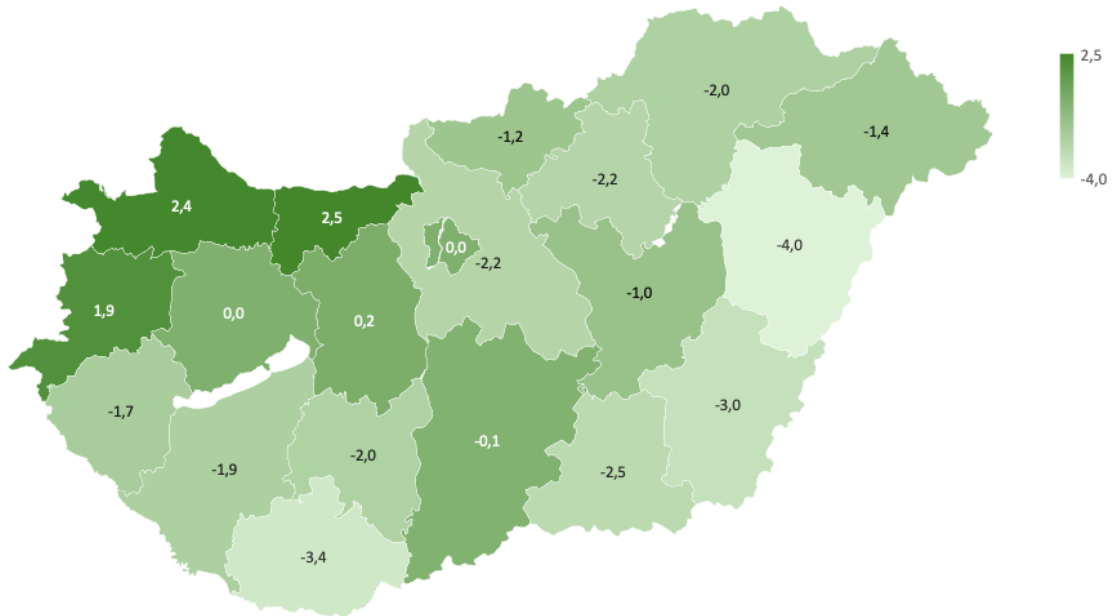
Nyertes vármegyék közül kevesebb van: Pest vármegyében megközelítőleg 255 ezer fővel (több, mint a lakosság ötödével), Győr-Moson-Sopron vármegyében pedig 29 ezer fővel nőtt a lakosság a két évtizedben.

Megyék	2001 (ezer fő)	2011 (ezer fő)	2022 (ezer fő)	Százalékos változás, 2001-2011	Százalékos változás, 2011-2022	2001-2022 változás
Pest	1 084	1 217	1 339	12,3	10,0	23,5%
Győr-Moson-Sopron	439	448	468	2,1	4,5	6,6%
Komárom-Esztergom	317	305	301	-3,8	-1,3	-5,0%
Fejér	434	426	419	-1,8	-1,6	-3,5%
Vas	268	257	251	-4,2	-2,3	-6,5%
Budapest	1 778	1 729	1 682	-2,8	-2,7	-5,4%
Országos átlag	10198	9 936	9 604	-2,6	-3,3	-5,8%
Veszprém	370	352	335	-4,9	-4,8	-9,5%
Bács-Kiskun	547	520	494	-4,9	-5,0	-9,7%
Hajdú-Bihar	553	547	519	-1,1	-5,1	-6,1%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	582	559	529	-4,0	-5,4	-9,1%
Csongrád-Csanád	433	417	391	-3,7	-6,2	-9,7%
Zala	297	282	263	-5,1	-6,7	-11,4%
Somogy	335	317	294	-5,4	-7,3	-12,2%
Heves	326	309	286	-5,2	-7,4	-12,3%
Jász-Nagykun-Szolnok	416	387	356	-7,0	-8,0	-14,4%
Baranya	407	386	353	-5,2	-8,5	-13,3%
Nógrád	220	202	183	-8,2	-9,4	-16,8%
Borsod-Abaúj-Zemplén	744	686	619	-7,8	-9,8	-16,8%
Tolna	250	230	207	-8,0	-10,0	-17,2%
Békés	398	360	315	-9,5	-12,5	-20,9%

Adatok forrása: KSH, [2022-es népszámlálás előzetes adatok](#), [2011-es népszámlálás adatok](#)

Színek jelentése: Fekete - átlagosnál több mint háromszor gyorsabb fogyás. Piros – a fogyás az átlag több, mint duplája; kevesebb, mint háromszorosa. Világoszöld – a fogyás kevesebb, mint az átlag fele. Sötétzöld – népességnövekedés.

Népességváltozás arányának különbsége, 2001-2011 népszámlálás és 2011-2022 előzetes népszámlálás adatai alapján, százalékban

Adatok forrása: KSH, [2022-es népszámlálás előzetes adatok](#), [2011-es népszámlálás adatok](#)

A legnagyobb változás a 2001-2011 és 2011-2022-es adatok között Hajdú-Biharban volt, negatív arányban – itt felgyorsult a népességcsökkenés az utóbbi évtizedben. Pest megyében a növekedés üteme kis mértékben csökkent, Győr-Moson-Sopronban és Komárom-Esztergom váregyében pedig dinamikusabb lett a pozitív változás.

Az öregedéstől fogynak, a vándorlás rendezi át a térképet

A 2022-es népszámlálás előzetes adatai szerint 131 ezerrel több ember költözött Magyarországra, mint el innen. Az ország népessége nem a kivándorlás, hanem az elöregedés és a csökkenő gyerekszám miatt csökken. 464 ezerrel lettünk kevesebben emiatt, így jön ki a 334 ezer fős népességfogyás.

Természetes változás %		Változás %		Vándorlás %	
Szabolcs-Szatmár-Bereg	-2,1%	Pest	10,0%	Pest	12,3%
Pest	-2,3%	Győr-Moson-Sopron	4,5%	Győr-Moson-Sopron	7,8%
Hajdú-Bihar	-2,6%	Komárom-Esztergom	-1,3%	Vas	4,3%
Győr-Moson-Sopron	-3,6%	Fejér	-1,6%	Komárom-Esztergom	3,9%
Budapest	-3,9%	Vas	-2,3%	Fejér	3,1%
Borsod-Abaúj-Zemplén	-4,5%	Budapest	-2,7%	Ország összesen	1,3%
Ország összesen	-4,7%	Ország összesen	-3,4%	Budapest	1,2%
Fejér	-4,7%	Veszprém	-4,8%	Veszprém	0,9%
Komárom-Esztergom	-5,2%	Bács-Kiskun	-5,0%	Zala	0,7%
Bács-Kiskun	-5,6%	Hajdú-Bihar	-5,1%	Bács-Kiskun	0,6%
Veszprém	-5,7%	Szabolcs-Szatmár-Bereg	-5,4%	Somogy	-0,3%
Csongrád-Csanád	-5,8%	Csongrád-Csanád	-6,2%	Csongrád-Csanád	-0,7%
Jász-Nagykun-Szolnok	-6,2%	Zala	-6,7%	Heves	-1,0%
Baranya	-6,2%	Somogy	-7,3%	Jász-Nagykun-Szolnok	-1,8%
Vas	-6,2%	Heves	-7,4%	Baranya	-2,3%
Heves	-6,5%	Jász-Nagykun-Szolnok	-8,0%	Hajdú-Bihar	-2,4%
Tolna	-6,5%	Baranya	-8,5%	Nógrád	-2,5%
Somogy	-6,9%	Nógrád	-9,4%	Szabolcs-Szatmár-Bereg	-3,2%
Nógrád	-7,4%	Borsod-Abaúj-Zemplén	-9,8%	Békés	-3,9%
Zala	-7,4%	Tolna	-10,0%	Tolna	-3,9%
Békés	-8,9%	Békés	-12,5%	Borsod-Abaúj-Zemplén	-5,4%

Forrás: KSH, [2022-es népszámlálás előzetes adatok](#)

Színmagyarázat: Sötétzöld – a változás kiemelkedően pozitívabb az átlagnál. Zöld – a változás jelentősen pozitívabb az átlagnál. Világos piros – a változás jelentősen rosszabb az átlagnál. Sötét piros – a változás kiemelkedően rosszabb az átlagnál. Fekete – a változás drámaian rosszabb az átlagnál.

A természetes fogyásban is nagyok a vármegyék közötti eltérések, azonban a vándorlásbeli különbségek sokkal jelentősebbek. Az adatokat böngészve a következő hét fő folyamat rajzolódik ki:

1. Pozitív vándorlási egyenleget a budapesti agglomerációban, az abba egyre erősebben integrálódó Bács-Kiskun vármegyében és a fővárostól észak-nyugatra fekvő országrészben tapasztalunk.
2. A népesség természetes fogyásnak esetén összetettebb a kép. A történet szomorúbb része a viszonylag egyértelmű: a születések száma az ország vérkeringéséből jobban kieső, ritkábban lakott térségekben marad el a temetésektől (Békés, Zala, Nógrád). Az élbolyban a természetes

fogyás háromszor lassabb, mint a lista végén. Itt azonban egyaránt megtaláljuk az ország északkeleti csücskét (Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar) és az ország leggazdagabb területeit (Budapest, Pest, Győr-Moson-Sopron.).

3. Két vármegyében nőtt az ott élők száma, Pest és Győr-Sopron megyében. Arrafelé az országos átlagnál kisebb a lakosság természetes fogyása, és ezt bőségesen ellensúlyozza a pozitív vándorlási egyenleg. Pest megyébe nyolcad annyi ember költözött az elmúlt évtizedben, ahányan 2011-ben éltek ott.
4. A főváros a meghaltak és az újonnan születettek egyenlegét tekintve harmadik a dobogón, a bevándorlók aránya azonban az országos átlag alatt van. Budapest megtelt, az ingatlanok drágák, az agglomeráció duzzad a központ vonzerejétől.
5. Vas és Komárom-Esztergom úgy szerepel a legkevésbé fogyó népességű vármegyék között, hogy az átlagnál gyorsabb természetes fogyást a bevándorlás ellensúlyozza.
6. Ezzel ellentétben Hajdú-Biharban és Szabolcs-Szatmár-Beregben az újszülöttek száma az elhunytakéhoz képest az országos átlagnál magasabb, a jelentős elvándorlás miatt azonban a népesség fogyását tekintve a középmezőnyben találjuk ezeket a vármegyéket.
7. A népesség fogyása Békésben, Tolnában és Borsod-Abaúj-Zemplénben volt a legnagyobb. A két kisebb déli megyét minden szempontból a lista végén találjuk. Borsod-Abaúj-Zemplénben a természetes fogyás relatíve alacsony, az elvándorlás azonban itt a legjelentősebb.

Hiába EU csatlakozással megnyíló európai munkaerőpiac, pénzügyi válság, gyors gazdasági növekedés, Covid, háború – a demográfiai trendek nehezen változnak. Masszív folyamatok ezek. A gyerekszám csökkenése az oktatást erodálja, az idősek arányának növekedésével az egészségügyet helyezi nyomás alá. A perifériális vidékek felől a központi térségek felé áramlás pedig a munkaerőpiacot és a területfejlesztést állítja komoly kihívások elé. A mindennapokban csak a feszültséget érezzük a levegőben, évtizedek alatt azonban már a térképek is látványosan átrajzolódnak.